

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۱۶	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	بخش نخست: تاریخ ادبیات (۲ نمره)	
۰/۲۵	۱	کدام عبارت معرف «فرخی یزدی» است؟ الف) وی توانست با اشعار ساده و عامیانه‌اش که طنز آمیز هم بود، در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. ب) تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت.
۰/۵	۲	شاعران زیر، سردبیری کدام یک از «روزنامه‌های دوره بیداری» را بر عهده داشتند؟ الف) ادیب‌الممالک فراهانی: ب) میرزاده عشقی:
۰/۲۵	۳	کدام یک از گزینه‌های زیر درباره «نیمایوشیح» و تحول آفرینی او در شعر معاصر، درست است؟ الف) تصرف نیما در ماهیت شعر نو و ارائه ماهیتی تازه از آن، به تغییر در قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید. ب) نیما در ۱۳۱۶ منظومه «افسانه» را به عنوان بنیانه شعر نو منتشر کرد که نزدیکی به ادبیات نمایشی، از ویژگی‌های آن است. ج) نیما در مسیر بنیان گذاری شعر نو تلاش کرد تا واژگان نو به کار برد و از به کارگیری واژگان روزمره و عامیانه پرهیز کند. د) جریان نوگرایی نیما با سرایش «ققنوس» تثبیت شد. او در این منظومه، تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.
۰/۲۵	۴	سروده زیر از کدام اثر «مهدی اخوان ثالث» برگزیده شده است؟ «سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سربنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است.»
۰/۵	۵	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را تعیین کنید. الف) کتاب «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» از آثار داستانی «سید مهدی شجاعی» در زمینه ادبیات عاشورایی است. ب) دوره اول ادبیات معاصر (از ۱۳۰۴ تا شهریور ۱۳۲۰) را دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می‌دانند.
۰/۲۵	۶	داستان نویسی نوین با افرادی مانند نویسنده «سگ ولگرد»، گسترش یافت.
بخش دوم: سبک‌شناسی (۲ نمره)		
۰/۲۵	۷	کدام بیت مصداق توضیح زیر است؟ «گروهی از شاعران دوره بیداری با آگاهی از سنت‌های ادبی، به زبان پرصلاحت گذشته وفادار ماندند.» الف) برکش ز سر این سپیدمعجر ب) چون نگریم ز درد و چون ننالم بنشین به یکی کیوداورند دزد را چو محرم به خانه کردم؟
۰/۲۵	۸	مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دوره بیداری، متفاوت است؟ الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ب) اسیبری هیچ آزادی نجوید ناخدای استبداد با خدای آزادی چو دل در بند گیسوی تو دارد
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۹	با توجه به نوشته زیر، دو مورد از ویژگی های «زبانی» نثر دوره معاصر تا انقلاب را بنویسید. «به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی دید. از این بهانه تراشی هایش داشتم شاخ درمی آوردم. بی اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک شناس را مانند موشی که از خمره روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» جمال زاده	۰/۵
۱۰	درستی یا نادرستی عبارت های زیر را تعیین کنید. الف) یکی از ویژگی های فکری ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی، فراوانی مدح، ذم و هجو در شعر است. ب) عدم تسلط کافی شاعران دوره بیداری بر ادبیات کهن، موجب کم توجهی در کاربرد جمله ها و ترکیب های زبانی بود.	۰/۵
۱۱	در بررسی سبک شناسی شعر زیر، هر گزاره، مربوط به کدام یک از سطوح «زبانی، ادبی یا فکری» ادبیات انقلاب اسلامی است؟ «سراپا اگر زرد و پژمرده ایم ولی دل به پاییز نسپردیم چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده ایم» قیصر امین پور الف) «خاطرات ترک خورده»، یک ترکیب بدیع و بی سابقه است. ب) شاعر در این سروده از واژه های نمادین مانند «پاییز» بهره برده است.	۰/۵
بخش سوم: موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۲	از بیت های زیر، برای انواع وزن «همسان تک لختی، ناهمسان و همسان دولختی» یک نمونه انتخاب کنید. الف) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم ب) هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم ج) فصل گل می گذرد هم نفسان بهر خدا خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ جهان و هر چه در او جز به کام خویش ندیدم بنشینید به باغی و میرا یاد کنید	۰/۷۵
۱۳	وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده است؟ الف) دریاب که مبتلای عشقم (مفعول مفاعله فاعل) ب) لختی بخند خنده گل زیباست (مفعول فاعلات مفاعله فاعل)	۰/۲۵
۱۴	تقطیع هجایی نمونه های زیر، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) گیسوی او (- U U -) ب) سرافرازی (U - -)	۰/۵
۱۵	با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. «گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را از نازکی آزار رساند بدنش را» الف) مصراع اول بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) ارکان معادل بیت را به گونه ای بنویسید که «همسان» باشد. ج) در هریک از مصراع ها، یک اختیار شاعری زبانی مشخص کنید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۶	مصوّت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی شود؟ الف) یارب قبول کن به بزرگی و فضل خویش ب) ای گنبد گیتی ای دماوند ج) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت د) آن نور روی موسی عمرانم آرزوست	۰/۲۵								
۱۷	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «مرا بسود و فروریخت هر چه دندان بود نبود دندان لابل چراغ تابان بود» الف) وزن بیت را بنویسید. ب) در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟	۱ ۰/۲۵								
۱۸	با مقایسه دو شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱) میان مشرق و مغرب ندای محتضر یست / که گاه می گوید / من از ستاره دنباله دار می ترسم. ۲) چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی / هر چه برگم بود و بارم بود / ... ریخته است. الف) وزن کدام شعر، «ناهمسان» است؟ ب) مصراع اول شعر دوم چند رکن دارد؟ ج) وزن واژه معادل پایه‌های آوایی مصراع «که گاه می گوید» را بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵								
۱۹	نام وزن متناسب با هر بیت را از ستون مقابل بیابید و بنویسید. (نام یک وزن اضافی است)	۰/۵								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>وزن</th> <th>بیت</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>رمل مثنی محذوف</td> <td>هزاران آفرین بر جان پاکش</td> </tr> <tr> <td>هزج مسدس محذوف</td> <td>که زالی نیندیشد از رستمی</td> </tr> <tr> <td>مقارِب مثنی محذوف</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	وزن	بیت	رمل مثنی محذوف	هزاران آفرین بر جان پاکش	هزج مسدس محذوف	که زالی نیندیشد از رستمی	مقارِب مثنی محذوف		
وزن	بیت									
رمل مثنی محذوف	هزاران آفرین بر جان پاکش									
هزج مسدس محذوف	که زالی نیندیشد از رستمی									
مقارِب مثنی محذوف										

بخش چهارم: زیبایی شناسی (۶ نمره)

۲۰	همه آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می شود؟ «نرگس همی رکوع کند در میان باغ الف) حسن تعلیل، تناسب، تلمیح، استعاره ب) تشخیص، اسلوب معادله، تلمیح، کنایه زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی»	۰/۲۵
۲۱	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی الف) چگونه درمی یابیم بخشی از این سروده از «حافظ» است؟ ب) این کاربرد باعث پیدایی کدام آرایه شده است؟ که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۲	آرایه مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی ج) دست در دامن مولا زد در کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها؟ (تلمیح / مراعات نظیر) هنوز می پرد از شوق چشم کوبها (حسن تعلیل / لف و نشر) که علی بگذر و از ما مگذر (ایهام / اغراق)	۰/۷۵
۲۳	در کدام بخش های سروده زیر آرایه «پارادوکس» دیده می شود؟ «ما/ در عصر احتمال به سرمی بریم / در عصر شک و شاید/ در عصر پیش بینی وضع هوا / از هر طرف که باد بیاید/ در عصر قاطعیت تردید/ عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.»	۰/۵
۲۴	باتوجه به آرایه «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۵
۲۵	در بیت «گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است»: الف) واژه «هزار» علاوه بر عدد، چه معنایی را در ذهن خواننده تداعی می کند؟ ب) توهم در معنی دیگر این واژه، کدام آرایه ادبی را پدید آورده است؟	۰/۵
۲۶	با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم» الف) لف های مصراع دوم را بنویسید. ب) نوع لف و نشر در مصراع اول، مرتب است یا مشوش؟ ج) اولین و سومین جفت واژه های متضاد را بیابید و بنویسید.	۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵
۲۷	«تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید. «چون خضر دید آن لب جان بخش دل فریب گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست»	۰/۵
۲۸	با ذکر دو دلیل وجود آرایه «اسلوب معادله» را در بیت زیر توضیح دهید. «چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید»	۰/۵
۲۹	در بیت زیر، دلیل وجود آرایه «اغراق» را توضیح دهید. «دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است»	۰/۵
۳۰	شاعر در کدام بیت، برای آفرینش «حس آمیزی» از آمیختگی حواس ظاهری با امور ذهنی و انتزاعی بهره برده است؟ الف) از این شعر تر شیرین ز شاهنش عجب دارم ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی های عشق که سرتاپای حافظ را چرا در زر نمی گیرد؟ آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است	۰/۲۵

ادامه سؤالات در صفحه پنجم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بخش پنجم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۳۱	همه بیت‌های زیر به جز گزینه در بردارنده مفاهیم شعر دوره بیداری است. الف) جنگ ننگ است در شریعت من ب) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم ج) داد معشوقه به عاشق پیغام د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	جز پی پاس دین و حفظ وطن خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم که کند مادر تو با من جنگ دست خود ز جان شستم از برای آزادی	۰/۲۵
۳۲	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست» الف) قالب شعر را بنویسید. ب) یک تشبیه فشرده اضافی (اضافه تشبیهی) بیابید. ج) واژه «انالحق» نشانگر کدام آرایه بدیع معنوی است؟		۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۳۳	در نوشته «فردای آن روز به خاطر آمد که دیروز یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را با کلیه متفرعات به انضمام مایحتوی، به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام، ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایه از ماست که پر ماست، ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم»: الف) مفهوم کنایی «پشت دست داغ کردن» چیست؟ ب) بیت «سخن گفته دگر باز نیاید به دهن / اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد» با کدام ضرب‌المثل این نوشته، مفهوم مشترکی دارد؟		۰/۵ ۰/۲۵
۳۴	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید؟ «هر که گدای در مشکوی توست شه که به همسایگی کوی توست الف) قالب شعر را بنویسید. ب) چرا این نوع شعر را الهام‌بخش «نیما یوشیج» در آفرینش شعر نو دانسته‌اند؟	پادشاست چون گداست»	۰/۲۵ ۰/۵
۳۵	در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ الف) کدام واژه آرایه «یهام تناسب» را پدید آورده‌است؟ ب) اگر هجاهای بیت را به شکل «سه‌تا، چهارتا، چهارتا، سه‌تا» جدا کنیم، وزن پایه‌های آوایی دوم و چهارم را بنویسید.	اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»:	۰/۲۵ ۰/۵
۳۶	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده‌است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حوض هم می‌توان عزیز بود» الف) آرایه پارادوکس را نشان دهید. ب) این سروده به کدام واقعه در تاریخ اسلام اشاره دارد؟ ج) شاعر این سروده، در کدام یک از سه شاخه ادبیات معاصر در عصر انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد؟	موسوی گرمارودی	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲۰	«شاد و ندرست باشید»		